

Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

Tovární mistr koná vyšší služby. V tom, že se obchodní pomocník netaktně choval ku svému představenému, vyjádřiv se drsně na jeho podezřívavý dotaz, nelze spatřovati důvod k propuštění.

(Rozh. ze dne 18. března 1925, Rv II 147/25).

Žalobce byl továrním mistrem v podniku žalované firmy. Byv svým představeným, správcem S-em, žádán o vysvětlení ohledně spotřeby polítky, odsekl mu, že on ji nepije, a uhodil v rozčilení kladivem. Pro tento výstup byl dne 29. února 1924 bez výpovědi propuštěn. Žalobě o zaplacení mzdy za dobu od 29. února 1924 do 30. června 1924, o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Prvý soudce neposoudil výsledky důkazní nesprávně, vzav za prokázáno, že práce, žalobci svěřená, spočívala ve vedení dozoru nad dělníky, jichž bylo 15, v rozdělování práce a materiálu podřízeným dělníkům, v zapisování jimi vykonané práce do denníku, v skládání jednotlivých součástí v celky a v udělování rad dělníkům v technickém oboru. Otázka, zdali tyto úkony spadají pod pojem »vyšších nekupeckých služeb« ve smyslu Šu 1 zák. o obch. pom., je však otázkou právní a nikoliv znaleckou; musí ji proto řešiti soudce a nikoliv znalec. Je tudíž bezvýznamným, zda obchodní a živnostenská komora neb znalec J. podřadí ony práce pod vyšší služby nekupecké čili nic, a je také lhostejno, jaký názor o nich má svědek František S. Zákon o obchodních pomocnících nemíní však vyššími nekupeckými službami obzvláště kvalifikované služby, nýbrž měřítkem je význam, který služba má pro podnik, a mezníkem jest průměr nekupeckých prací v podniku. Nejsou proto vyššími nekupeckými službami, jak obchodní komora míní, jen převážně duševní práce (nákrety — obchodně knihovní věci), neboť pak by byly vyššími nekupeckými službami jen výkony, vyžadující odborného technického vzdělání, nebo kupeckého předběžného vzdělání. Kdyby tomu tak bylo, byl by zákonodárce se vyslovil jasněji, konkrétněji a nikoliv tak všeobecně, jak to učinil. Z toho patrně, že pojem nekupeckých vyšších služeb je mnohem širším než má za to obchodní a živnostenská komora, a že o jich jakosti rozhoduje jedině význam služeb pro podnik. Jsou proto nekupeckými vyššími službami ony pracovní výkony, které nejen s ohledem na předběžné vzdělání, vědomosti a znalosti zaměstnancovy, nýbrž i vzhledem k důležitosti a významu služeb pro podnik přesahují obvyklost a průměr. Jak řečeno, přesahovaly služby žalobce průměr služeb ostatních dělníků (dozor asi nad 15 dělníky, rozdělování materiálu, skládání součástí v celky, zapisování do denníku) a žalobce tím přejímal i větší zodpovědnost, než ostatní dělníci, čímž také jeho služba nabyla pro podnik většího významu, než výkony průměrných dělníků, a jest proto jeho služby považovati za nekupecké služby vyššího řádu. Právem proto přiznal první soudce žalobci čtvrtletní kalendářní výpovědní lhůtu dle Šu 20 zák. o obch. pom. Rovněž souhlasí odvolací soud s názorem prvního soudce, že není prokázán důvod k okamžitému propuštění ve smyslu Šu 27 čís.

6 zák. o obch. pom. Prvý soudce zjistil, že žalobce, byv svým představeným Františkem S-em žádán o vysvětlení ohledně spotřeby politury, odsekl mu, že on ji nepije, a že uhodil v rozčilení kladivem. Přes to, že František S. byl oprávněn k tomuto dotazu jako představený, nelze v chování se žalobcovu spatřovati značnou urážku na cti představeného. Neboť jednak uvádí zákon vedle značné urážky na cti urážky spáchané skutkem (Tätlichkeiten, Verletzungen), z čehož patrně, že značnou je urážka, spáchaná jinakým způsobem, než skutkem na těle uraženého, jen tehdy, když se asi rovná urážce skutkové. Jednak musí ale urážka taková býti takového stupně, že v zájmu provozování podniku vyžaduje, by pachatel ve službě dále nebyl ponechán. Nejde zde o čest soukromé osoby, nýbrž i kázeň podniku a úspěšné jeho provozování. Z této zásady vychází celé ustanovení §u 27 zák. o obch. pom. Chování se žalobce neporušilo však kázně, neotřáslo vážností představeného u ostatních zaměstnanců a nemá pro podnik žádných neblahých následků. Neboť uhození kladivem ani nikdo ze svědků nezaslechl, jelikož stroje hrčely. Jest to sice hrubým zdůrazňováním slovné obrany žalobcovy, avšak neporušilo to nijakým způsobem vážnosti k představenému a neohrozilo kázně v podniku. Tím méně slova žalobcova, že polituru nepije, jsou způsobilými přivoditi takové následky, poněvadž takovýto drsný způsob vyjádřování se mezi dělnictvem jest výsledek drsnosti jich práce a následkem toho obvyklejším, než mezi osobami, zabývajícími se pracemi jemnějšími. Jest konečně uvážiti i velký věkový rozdíl mezi žalobcem 56letým a jeho 25letým představeným. Jest pochopitelné, že se starého zkušeného dělníka dotkla výtku mladistvého představeného proto tak závažně, poněvadž mu byla vyslovena vlastně nedůvěra. Když se tím žalobce tak rozčilil, že se dal strhnouti k hrubějšímu jednání, nelze v tom spatřovati tak závažnou urážku, aby odůvodňovala jeho okamžité propuštění. Dle vyličeného celého děje nelze situaci považovati za tak nebezpečnou, že by se S. byl musil obáhati ústně žalobce ze služby propustiti a byl by musil k vůli vlastnímu bezpečí učiniti tak poslem. Naproti tomu nelze uznati námitku žalobce, že první soud se neměl zabývati otázkou, zda jest opodstatněn důvod k okamžitému propuštění, poněvadž žalovaná strana uplatňovala jako důvod propouštěcí vzepření se rozkazu, kdežto později opřela propuštění o urážlivé chování se žalobce. Neboť předně byla oprávněnou v řízení před první stolicí své námitky změnití a za druhé strana má povinnost jen po skutkové stránce činiti své přednesy, právní podřadění náleží soudu. Spatřovala-li žalovaná v chování se žalobce vzepření se rozkazu a soudce v tom viděl urážku, nemůže to býti ku škodě žalované strany.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka, uplatňující pouze dovolací důvod podle čís. 4 §u 503 c. f. s., míní, že odvolací soud posoudil spornou věc po právní stránce nesprávně, potud, pokud považoval žalobce za obchodního pomocníka podle zákona o obchodních pomocnících a pokud uznal, že žalobcův výstup s S-em nebyl zákonitým důvodem k okamžitému zrušení žalobcova služebního poměru. V onom směru tvrdí, že žalobce byl pouze do-

zorcem nad spoludělníky, že konal při tom pouze mechanickou a čistě řemeslnou práci, které je schopen každý vyučený řezbář a která pro dovolatelčin závod neměla většího významu, než práce kteréhokoliv jiného vyučeného řemeslníka, že okolnost, že měl dozor nad spoludělníky v dílně, nemůže změnit jeho kvalifikaci a jeho postavení jako jiného dělníka závodního, že byl sice prvním mezi stejnými, pracoval však tělesně za týdenní plat jako jiný dělník. Že neměl významu pro závod, poněvadž žalované nebylo obtížno okamžitě ho propustiti. Nelze se přikloniti k právnímu názoru žalované. Podle zjištění byl žalobce, vyučený řemeslník, zaměstnán jako tovární mistr, měl dozor nad 15 dělníky, jimž rozděloval materiál, jichž práci zapisoval do denníku, skládal jednotlivé součástky v celky, v technickém oboru dával rady ostatním dělníkům. Šlo tedy o práci do jisté míry vůdčí a zodpovědnější, než práce ostatních dělníků, proto jeho práce měla pro dovolatelčin podnik větší význam, než-li výkony průměrných dělníků, na čemž ničeho nemění okolnost, že on byl nahraditelným, neboť to je vlastně otázkou doby, je-li podobných pracovníků nadbytek. Dovolací soud sdílí po této stránce úplně správné, věci i zákonu vyhovující důvody odvolacího rozsudku. Sdílí je také v druhé příčině. Mínil-li dovolatelka, že při posuzování velikosti urážek, jichž se žalobce dopustil vůči jejímu správci a zástupci, musí býti vzat zřetel na kázeň v závodě, sluší jí přisvědčiti, neboť je to také správným názorem odvolacího soudu. Nelze jí však přisvědčiti, že pouhé netaktní jednání vůči správci před ostatními spoluzaměstnanci lze považovati za zvlášť kvalifikovanou urážku podle §u 27 čís. 6 zákona o obch. pom. a tudíž za důvod k okamžitému zrušení služebního poměru. Byť i žalobcovo chování bylo drsné, odvolací soud zjistil, že jím nebyla porušena kázeň v závodě, poněvadž stroje hrčely, a uhození kladivem ani nikdo ze svědků nezaslechl, takže zbývá jenom uvážiti, zda žalobcova odpověď, když byl svým představeným tázán po spotřebě politure, »že on ji nepije«, byla podstatnou urážkou podle shora citovaného předpisu. Dovolací soud i v této příčině je s odvolacím soudem za jedno. Žalobce byl S-ovým dotazem jistě dotčen a podrážděn, chápal dotaz ten zřejmě jako bezdůvodné podezřívání. Uklouzl-li mu na tento dotaz onen podrážděný výrok, jde skutečně jenom o neslušnost menšího druhu, na kterou okamžité propuštění ze služby bylo by neúměrně vysokým trestem. Toho zákonodárce zřejmě neměl na mysli, vždyť zákon není určen jenom pro jemné intelektuály vybroušených způsobů, nýbrž i pro pracovníky rukou, u nichž okamžité pobouření musí býti měřeno poměry prostředí, ve kterém se zrodilo.

Čís. 4826.

Právní osobnost »Všeobecné nemocnice v Praze«. Fond její jest právnickou osobností. Poměr nemocnice (fondu) ku klinikám. S nemocnicemi, požívajícími práva veřejnosti, lze ujednatí soukromoprávní smlouvu o léčení.

(Rozh. ze dne 19. března 1925, R I 123/25).

Žalobce byl dne 22. února 1924, onemocněv zápallem plic, přijat v ošetřování Všeobecné nemocnice v Praze, kde pro neklid z vysoké ho-